

МИКИ И НАХОД РИЉА

НЕ МОГУ ТО ДА СХВАТИМ, УЈКА МИКИ! РИЉЕ НЕМА... АЛ'ТУ МУ ЈЕ КАПА! КУДА ЈЕ ОТИШАО?

НЕ ЗНАМ! ОСЕЌАМ ДА МУ СЕ НЕШТО ДОГОДИЛО! АЛИ...

ЗНАМ ДА НИСИ ПАС-ТРАГАЧ, ПЛУТОНЕ...АЛ'ПОКУШАЈ,МОЛИМ ТЕ! ПОКУШАЈ ДА НАЂЕШ РИЉУ! АВ?

МИЊО... ШТА МИСЛИШ... ШТА МУ СЕ ДОГОДИЛО? 'АЈДЕ, ПЛУТОНЕ! НАЂИ НЕ! НАЂИ ГА!

ГДЕ ЛИ ЈЕ? НЕСТАО ЈЕ, УЈКА МИКИ! КЛАДИМ СЕ ДА НИЈЕ ДОБРОВОЉНО ОТИШАО!

АВ! ОВО КАО ДА СУ ТРАГОВИ БОРБЕ! ПОГЛЕДАЈ, УЈКА МИКИ! ОТИСЦИ АУТОМОБИЛСКИХ ГУМА! ПАРКИРАЛИ СУ ИЗА ГРМА...

КЛАДИМ СЕ ДА СУ НА ОВОМ МЕСТУ УВУКЛИ РИЉУ У КОЛА! ЧУДНИ ОТИСЦИ... МОРА ДА СУ НЕКА СТРАНА КОЛА!

УЈКА МИКИ, ТО НИЈЕ ТАКО ЛАКО! МОРАМО ТРЕБАЛО БИ АНГАНАЊИ КОЛА ЖОВАТИ ЧИТАВ ПОСА ОВАКВИМ ЛИЦИСКИ АПАРАТ ГУМАМА! ДА НА ОСНОВУ ОВОГА НАЂУ ЈЕДНА КОЛА...

ЗА ТО СЕ НЕ БРИНИ, УЈКА МИКИ! ДИЖИ ТУ НА НОГЕ СВЕ ИЗВИДНИКЕ У ГРАДУ... УМ! ДА ВИДИМО!

НИСАМ ИМАО СРЕКЕ! А ВИ? ОД РИЉЕ НИ ТРАГА! АЛИ, ИЗВИДНИЦИ СУ НАШЛИ ТРИ ИЗГУБЉЕНА ПСА И ЈЕДНУ МАШКУ!

ОТКРИО САМ ОВЕ ТРАГОВЕ У ЗАПАДНОМ ДЕЛУ ГРАДА...! УЈКА МИКИ!

ОХО! ИСТИ ОТИСЦИ ГУМА! БРЗО...

Те немарне, крадљиве птице покрале су багренске алатке Дона Стејнбека и запрљале му врт бацајући где стигну отпатке свог грађевинског материјала. А кад су исто презреле гнездо које им је начинио — између њих и познатог књижевника почео је прави рат.

— Они праве неугледна, аљкава гнезда, — приметих — Неугледна, тачно, — одговори ми он. — Али, сумњам да бих ја био у стању да саградим нешто тако стабилно што ветрови не би могли да однесу као што је то случај с њиховим гнездом. С гледишта стабилности, то је изванредно архитектонско дело.

Крајем марта, на моје велико одушевљење, орлови су се вратили и од самог почетка потпуно су ме опчинили. Они су ваљда најбољи риболовци на свету. Летели би, боље рећи лебдели, дуж обале на 15 до 20 метара изнад воде; наједном би забацили крила навише, тако да су изгледала као крила код бомби, стрмоглавици се према води и поново би узлетели, готово увек с рибом у кљуну. Постао сам стални посматрач орлова. У прописно време пар „морских“ орлова почео је да доно-

форматору једног телефонског стуба, где сигурно нису биле пожељне.

— БРЗО! МОРСКИ ОРЛОВИ!

Узео сам лествице и попео се до напушеног гнезда, а

око паока на точку, тако да сам на крају имао гнездо које је би ми се, да у мени неким случајем постоји импулс за полагањем јаја, учинило неодољивим.

Рад на роману који сам писао није ми ишао од руке, јер сам сваки час трчао на веранду да видим нису ли се вратиле моје будуће кирајнице. Најзад је дошао и јун, школа се завршила и сад су стражарили моји синови.

Једног јутра Кетберд улете у моју радну собу:

— Брзо! — викао је. — Дођи брзо! Морски орлови!

Потрчах према догледу. Орлови су, стварно, били ту. Али, нису се „усељавали“ у моје лепо гнездо, већ су га рушили, чупали трску, тако брижљиво свијану око паока точка, и односили је на другу страну залива, да би је тамо, без икаквог система, слагали на телефонски трансформатор.

Моја осећања била су, разумем се, повређена. Зашто бих то порицао? За увредом долази бес. Те алкаве, крадљиве птице, ти незахвалници, ти — ти морски орлови! Поглед ми се сам отео на пушку која је висила изнад камина, али пре но што сам је узео паде ми на ум једна Јукава мисао.

ОРЛОВИ СУ ЈУРИШАЛИ НА МОЈ ЖДРАЛА-РИКАВЦА

Желео сам да се осветим морским орловима, да! Да им вратим мило за драго. Али, зар пушком? Не. Жудео сам за тим да их позледи онako како су они мене позледили — у њиховим осећањима, психолошки.

Ја сам вештак у психолошком ратовању. Забрањено сам свима приступ у гаражу. Прекинуо сам писање романа. Радно сам из дана у дан, упо требљавајући жицу, пластелин и гипс. Најзад сам замолио свог суседа Џека Ремсеја, једног веома доброг сликара, да дође у моју радионицу.

После два дана наше дело било је готово: модел ждрала-рикавца у природној величини како се седи на јајима. По мом уверењу, на свету има свега 37 ових ретких и дивљих птица. Ово је била тридесет и осма.

Злобно се смејући, однео сам ждрала на дрво и жицом га причврстио за гнездо. Његово заслепујуће бело тело, црн реп и јаркоцрвени кљун

величанствено су се оцртавали према плавом небу. Вратио сам се на веранду и управо доглед на морске орлове, који су се претварали да су вабањени грађењем свог гнезда на трансформатору, као да се овамо ништа није догодило.

Али, ја сам знао шта се тамо морало збавити. Госпођа Орлина је сигурно говорила: „За име света, Мико! Погледај ко се уселио у апартман који ти ниси желео. Зашто сам те послушала?“

И ја сам се смејао у себи. То су ране које се никад не зацељу. Тако треба водити психолошки рат.

Два дана касније, утрча код мене у кабинет мој син Том.

— Гнездо! — викао је. — Погледај гнездо!

У љубоморном бесу, орлови су јуришали на мој ждрала-рикавца. Али, све што су тиме могли да постигну било је да полеме своје канџе кидајући на тврди гипс. Најзад су одустали од напада и одлетели праћењем мојим потсмешљивим поцима.

Орлови више нису долазили, али смо имали друге посетиоце. Једног јутра погледах кроз прозор и спазих неку прилично крупну гуспу у мрким панталонама и цесперу с високом крагном како на коленима лузи преко нашег травања. Око врата је имала пољски доглед, а у руци фотографски апарат. Кад сам пришао да је питам шта ту тражи, бесно ми је махнула руком.

— Одлазите! — промукло је прошапутала. — Зар хоћете да одлетите?

— Не разумем, — почех ја.

— Хоћете ли да умукнете? — просикта она. — Знате ли ви шта је ово? У клубу ми нико неће поверовати. Ако не успем да је снимим, убићу вас!

Да, долазило нам је много орнитолога-аматера. Знате, мој ждрала-рикавац видео се е велике даљине. А кад би увидели да су преварени, разбеснели би се. Нису хтели ни да саслушају због чега сам прибегао том трику. Били су бесни; не на морске орлове, који су уствари били прави кривци, већ на мене.

Па ипак, нека нико не каже да сам зломатнио. Скинуо сам с дрвета свог ждрала-рикавца и оправно гнездо. Оно је спремно и чека. Видећемо да ли ће орлови овог лета бити толико зрели да пуште да прошто буде — прошлост,

Мој рат с морским орловима избио је, као већина ратова, потпуно неочекивано и још није завршен. До краја зиме довео је до неситурног примирја, али се непријатељства могу сваки час наставити, мада ја у свом срцу могу да нађем жељу за миром, чак и за пријатељством. Надам се да ће морски орлови, ма где да се налазе, прочитати ове редове.

Мој рат с морским орловима

Вратићу се на почетак догађаја и изложити ствар онако како је ја видим, трудећи се да колико год могу будем фер.

ОРЛОВИ СУ МЕ „УВРЕДИЛИ“

Пре три године купио сам мало имање на једном лепом рту у близини Сег Харбора. Сег Харбор је рибарски град, настањен људима који одвајкада ту живе. Мада смо били дошљаци, верујем да су мештани прикипи моју жену, моја два сина и мене као суграђане. Међутим, с морским орловима не само да нисам успео да се спријатељим, него су ме они чак увредили, бацили ми рукавицу и ја сам морао да је прихватим.

На највишим гранама једног полуосушеног храста који се налазио на најистуренијој тачки рта затекли смо гомилу некаких дрвања која је изгледала као ненамештена постоља.

— То је гнездо морских орлова, — рекао ми је један староседелца. — Они се враћају у њега сваке године. Сећам се тог гнезда још из времена кад сам био сасвим малим.

си нов „намештај“ у велико гнездо на рту. Доносили су необичан материјал: комаде дрвета, дршке од грабље, трску, старе крпе, гужве морске траве. Један од њих донео је једном приликом комад дебелог јеловог стабла, дуг близу метар, да би га уградио у свој дом. Нису били баш паљиви немарни; тло испод дрвета било је покривено сувинним материјалом.

Поставио сам доглед на веранду куће, па сам чак поткресао гране које су ми заклањале видик, и отада су орлови били под сталном примотромом.

А онда их једног јутра више није било. Отшао сам до врха рта и видео како из њиховог гнезда штрче држак и пера једне стреле. Кетберд, мој млађи син (имао је тада осам година), био је познат као страстан стрелац. Ухватио сам га и, упркос његовим жалостивим протестима да није гађао гнездо, дао му оно што је заслужио. Али, птице се нису враћале. Биле су на другој страни залива. Кроз свој доглед могао сам да видим како граде гнездо на транс-

кад сам сишао извинио сам се Кетберду. Јер, тамо сам нашао не само стрелу, већ и моје грабље од бамбуса, три спортске кошуље и један велики пешкир. Очејидно, морски орлови нису бирали шта ће украсти за своје гнездо.

Морам да признам да ми је било драго, чак сам био и помало горд, што имам „сопствене“ гнездо морских орлова. Спремао сам се да посматрам младе кад се буду испилили. А сад, бићу лишен тог задовољства.

Празно гнездо на храсту било је тога лета извор моје туге и збуњености. Обратих се једној енциклопедији и ево шта ми је она саопштила.

„Морски орао (соко-риболовац) дуг је 43 до 50 сантиметара, распон крила му је 135 до 190 сантиметара, тежак је око 1,5 килограм... Неуанемиравани, морски орлови граде гнезда свуда где постоји већа површина бистре воде и неко узвишено место за гнездо. Те птице су извршне чуваркуће, јер терају врानе и остале грабљивце. Због тога сељаки крај својих кућа поди-

жу стубове с платформом на врху, да би намамили орлове да ту свију гнездо“.

Негде у фебруару 1956 године запитах сам себе: „Ако људи постављају стубове с платформама, зашто не бих ја начинио једно привлачно гнездо и привукао натраг своје сопствене птице?“ (Телефонска компанија је у међувремену уништила њихово гнездо на трансформатору).

Пред крај зиме дадох се на посао. Попевши се на дрво, уклонио сам остатке старог гнезда. Затим сам помоћу жице учврстио, у хоризонталном положају, један велики колски точак. Начупао сам сена и свезао га у снопове. Поново сам се попео на дрво и, док ми је ветар чупао одело с тела, уплео сам трску и сено

(2)

БОГОВИ СУ БИЛИ МИЛОСТИВИ

Чврсто сам држао канап десном руком, а левом сам дохватио осте и једним зупцем пробио јој доњу вилицу, поред саме удице која јој је вирила из чељусту. Затим сам мало опустео канап и нагао се да бих извукао удицу: ајкула ми није била потребна, а нисам желео да изгубим удицу. Ту операцију са ајкулом треба изводити веома опрезно, иначе она у магновењу може да зграби прсте, па и читаву руку. Али, ја сам много пута на тај начин ослобађао удицу и био сам уверен да ће се и сад све добро свршити.

Стајао сам на незгодном месту — тамо где су брвна била обраста воденим биљем и од дугог стајања у води постала клизава. А сплав се, као и увек, њихао и таласи су ме шибади по ногама. Опирући се снажно коленом о брвно, нагнуо сам се све више и, испруживши десну руку, покушао сам да ухватим удицу и извучем је из ајкулине зубате чељусту. Чељуст јој је била широм отворена, а њене мутне очи злобно су ме гледале. Удица је већ почела да се помера. Била је двокрака, дуга два и по палца — на такве удице рибари дове туњење.

Најзад, опирући се једном руком на осте, другом сам нишчупао удицу. У том тренутку ајкула се таквом снагом тргнула да нисам успео да задржим осте. Изгубио сам равнотежу и, прелетевши преко ниске оградке, главачке сам пао у воду. Замахнувши левом руком, несвесно сам покушао да се за било шта ухватим и тако се догодило да сам ударио ајкулу баш по чељусту и њени зуби разрезали су ми месо до костију. Ослобођена ајкула отпловила је у истом тренутку.

Кад сам дошао себи и погледао где сам, сплав је већ био далеко. Без обзира на сав ужас, ја сам за тренутак са уживањем гледао како се он, сав златан и с белим набреклим једрима, диже на плавним таласима и готово слива са облацима, како заједно с њима плыви даље, удаљавајући се од мене. Учинио сам очајнички напор да га пливајући достигнем, али сам брзо увидео да је то немогуће. Претила ми је пропаст. Шта могу да учиним? Али, тада сам приме-

тио да је канап још обмотан око моје десне руке, заправо не канап, већ његов челични наставак за који је била причвршћена удица. Други крај канапа привезан је за попречно брвно на сплаву. Још има наде! Ако се канап не прекине, можда ћу се дочепати сплава.

Хватајући се хитро за уже сад десном, сад левом руком, све ближе сам се привлачио сплаву. Само да канап издржи! Био је већ стар и истрошен; даровао ми га је капетан једног рибарског брода у Каљао. Шездесет метара! Хоћу ли имати снаге? Сплав се кретао брзо, ветар је постајао јачи. Моје скроз мокро одело чинило ми се теже од олова, вумене чарапе и панталоне отежавале су ми кретање, вукле ме у дубину.

Из ране на левој руци текла је крв, бојећи црвено воду око мене. „Где је Дугачки Том?“ — помислих. Јуче сам још видео у близини и њега и друге велике ајкуле. Дошло ми је да било која од њих само шкљоцине зубима и да човеку одгризе ногу. Било ми је јасно да ће се, ако ме ајкула нападне, канап прекинути. Спремао сам се да је из све снаге ударим по носу — то јој је најосетљивије место. Ишао сам раније у лов на ајкуле и знам да су, мада плашљиве, необично снажне, брзе и упорне. Једна велика ајкула лако ће са мном изићи накрај.

Обмотао сам канап два пута око десне руке, да бих бар за секунд одахнуо. А онда опет, стоју по стоју, напред...

... Лева рука ми је сасвим обамрла. Опет сам застао да предахнем. Сплав је већ био тако близу да сам чуо како се таласи развијају о брвна. Канап се дизао над водом и косо се пружао до сплава. Још неколико стопа... Само да се, у последњем часу, не прекине... Тешио сам се мислу да је издржао ајкулу...

Ево кормила! Ухватио сам се за горњи део гвозденог точка, потом за ланац и опре-

зно, палац по палац, подизао сам се увице. Најзад!

Из леве руке крв је текла све јаче. Било ми је јасно да треба на неки начин зауставити крварење, јер се иначе не могу сматрати спасеним.

Отсекао сам комад канапа и чврсто везао руку одмах испод рамена. То је доне-

кле помогао, али није сасвим зауставило крварење. Подигао сам руку изнад главе и стајао тако док крв није престала да тече. Затим сам из вреће с разним ситницама узео и глу с белим концем и како сам знао и умео зашио рану. Намазавши потом руку вазелином, пажљиво сам је завнo.

Кад сам попио кафу и појео мало шећера, осетно сам се боље. Опет сам био на свом сплаву, у безбедности, и настављао пут

преко океана. Скинувши мокро одело, тако сам се расположио да сам чак и запевао. Обишао сам сплав с таквим осећањем као да сам се, после дугог пута, вратио својем дому. Ики, кључајући зрнење, само ме је погледао и одмах наставио свој посао. Мики је чврсто спавао на свом обичајеном месту. Вратио се на крму и, мада ми је завој сметао при извлачењу воде, спрао сам крв с палубе.

ПТИЧЈИ РАЈ

Налазио сам се на мору мање од месец дана, а изгледало ми је као да је протекла читава година. Променивши курс, пловно сам према југу и тако сам једном запао у прави рај, пун свакојаких птица и риба. По ваздуху су летеле хиљаде црних фрегата. Описивале су кругове или су, не машући крилима, лебделе над морем, да би изненада, као тежак камен, пале на његову површину, хватајући летеће рибе које су бежале пред дelfинима.

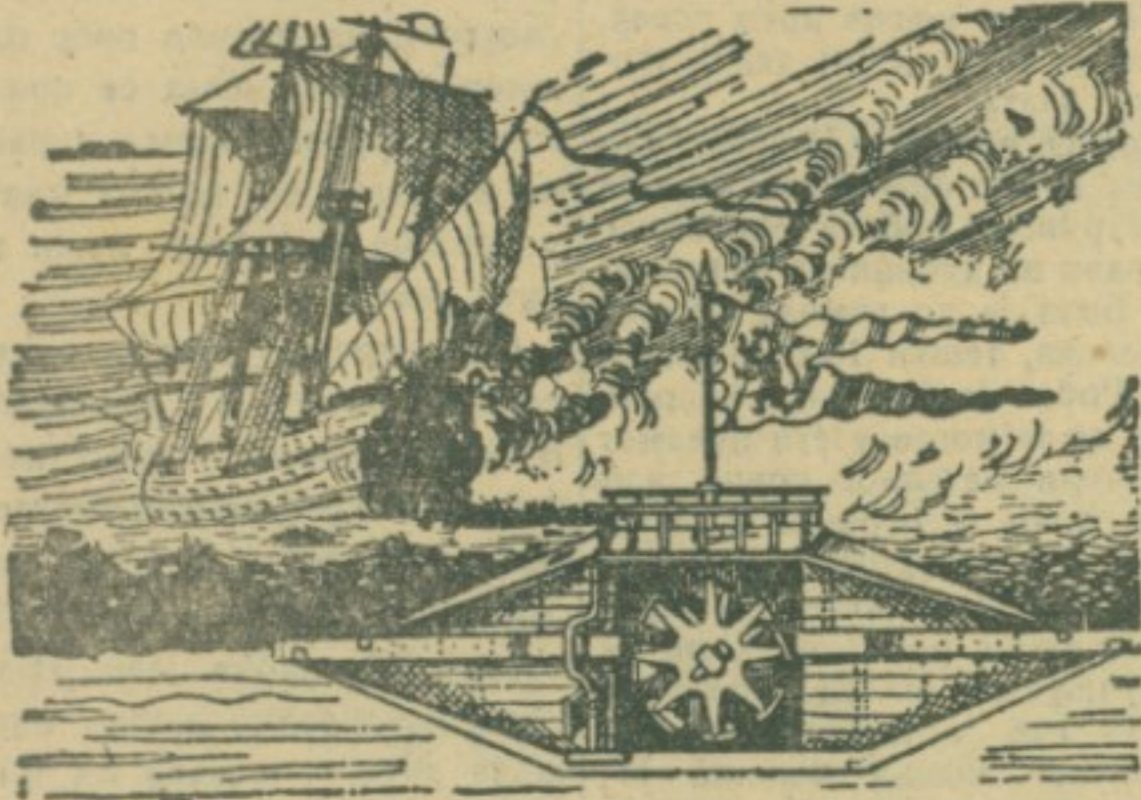
Фрегате имају дуга, узана крила и лете веома брзо; то су прави ваздушни акробати. Летеће риба дизале су се из мора на својим као научива танким крилима. Било је готово немогуће сагледати њихова тамноплава леђа. Стално су мењале праван, пратећи својим великим очима дelfине који су их прогонили. Али, тек што би се риба, искачући из воде, спасла дelfина, на њу су налетале птице.

Рибе су брзином муње искакале из воде, фрегате су их грабиле својим дугим кљуновима, а испод њих кипело је море узбуркано стреловитим кретањем дelfина. Било је страшно посматрати тај лов. Дelfини су се кретали као торпеда. Понекад би се нашли у близини мог сплава и тада су летеће рибе падале и на моју палубу. Кад би око сплава све рибе биле истребљене, бојиште се одмицало од мене. У оба случаја, из воде су били престанка искакала нова јата. Тешко је чак и замислити колико су риба фрегате прождерале.

(Наставиће се)

Сањалице - проналазачи

Нема тог времена у коме није било сањалица, људи који су се упуштали да одгонетну мале и велике проблеме, а некима је у томе прошао цео живот. Мало је оних који су за свој велики труд добили награду, мада су многи били истинске претече значајних открића. Ево примера. Године 1683, у Ротердаму, један човек је пронашао „подморницу“ и покушао да планове свог изума прода енглеском краљу. За то је тражио 10.000 ливара. Но, кад су хтели да подморницу конструишу, установило се да не постоје технички детаљи. Уствари,

изум је био дело једног манијака чија се болест састојала у томе да се бави проналазцима. Па и поред тога, он се у неку руку може сматрати претечом праве подморнице.

Пре више деценија проналазач Бек предложио је поморским друштвима нарочиту одећу за бродоломнике. Она је требало да их заштити од хладноће и да у себи носи довољно хране. Упркос убеђивањима, Бекову „одећу“, која се састојала од металних прстенова, нико није употребио, изузев самог проналазача. Тек касније Бек је добио своје наследице у виду модерних гђураца.

ГАЛОПИРАЊЕ КРОЗ ОБЛАКЕ

Ваздухопловац Жорж Родек заменио је корпу балона јахатим седлом. Тако је, уместо на земљи, „галописао“ по облацима. Овај необични ваздухоплов имао је електрични рефлектор.

Џон Кристифер Вагенсел волео је лов на дивље патке. Да би ловци могли да загазе у воду и неопажено се привуку дивљим паткама, он је начинио нарочиту „одећу“: непромоћан џак напуњен ваздухом и даштице привезане за ноге, које су служиле као весла.

ПРЕТЕЧА МОТОРИЗОВАНЕ АРТИЛЕРИЈЕ

Војни проналазачи увек су ишли са тим да усаврше ратна средства. Први камуфлирани тенк био је, нема сумње, Тројански коњ! На нашем пртежу представљена је фамозна парна блиндирана пушка, коју је изумео Дикинсон.

Још од краја 18 века многи су замишљали топ на колима и називали га топ-чудовиште. Уствари, први овакав топ који су вукли коњи био је пртеча моторизоване артилерије.

КОКОШКЕ „ЗАРОВИЛЕ“ ЛИСИЦУ

Случај без преседана забележен је у малом италијанском месту Арко, у области Трента. Шеф тамошње железничке станице Беши Анастасио чуо је једне ноћи паклену галаму у кокошарнику. Потрчао је тамо и имао је шта видети. Једна велика лисица била је упала међу живину и извршила прави покољ. Три кокошке и четири кунџа лежали су заклани. Међутим, и разбојник је био ту, с три раскокоцкане кокошке на својој грбачи. У самртном страху од лисице, ове три кокошке покушале су да побегну и, неким случајем, пале су лисици на леђа, заривши канце у њено густо крзно. Но, ма колико се отимале и оне и лисица, канце су остале заплете у длаку, тако да лисица није могла умаћи. Сињор Беши је довршио кокошкије дело, умлативши лисицу тешким окованим штапом.

Највећа ЛУЛА МИРА

ПРОЛЕЋЕ 1844. НА ДВОНИЦИ „ОРЕГОНСКЕ СТАБЕ“ КРОЗ ЗАПАДНУ НЕБРАСКУ.

КАД-О, МИ ПОБЕГМО СМ-КАЗЕКИ ИМЪ РЕКУ ОХАДО!

УСКА НАД ОБЕРА АИДЪ ЗЕМАРА ИМЪ КЕМО СТИГЪ У НОУ...

КАД-О, НА ЗАПАД! НЕКА СЪ ТОЧКОВИ СТАНО ОКРЕ-КУТЪ ХАЗ-О НА ЗАПАД! ОРЕГОН СЪ НАШ ЦИЛО!

А ТИ РЕШ, ЛАУРА, БИ-ТИ НАЗВЕГДА У ЧИ-ТАВОМ ОРЕГОНУ!

ЏИМ СТЕФЕН, КАПЕТАН КАРАВАНА

ДОК! ХЕНК!

ИЗЛЕТ СЪ ЗАВРШЕН. МОМЦИ! ОТСАДА ТРЕБА ДА БУДЕМО СПРЕМНИ НА ОБЕ!

ТАКО СЪ, КАПЕТАНЕ! ИЗМЕРЪ НАС И ПЛА-НИНА ЛЕЖИ НЕПРИ-ЈАТЕЛСКА ОБЛАСТ ИН-ДИЈАНАЦА ПАУНИЗА!

КАД СТИГЪМО ДО КЛАИЦА БИВЪМО СИГУРНОСТИ... АА, ДОТЛЕ...

ДОТЛЕ БУДИТЕ НА ОПРЕЗИ... ПРЕТВОРИТЕ СЕ У ОЧИ И УШИ!

ДОСАД НАС СЪ СРЕКА ОЛУЖИЛА... НИ ТРАГА ОД НЕПРИЈАТЕЛА!

КАД НЕМА НИ ТРАГА ОД ПАУ-НИЗА... ОНДА ИХ СЕ ТРЕБА НАЗ-ВИШЕ БОЈАТИ!

НАСТАВИТЕ СЕ

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

Полуострво је истурени део копна који је с три стране ограничен морем. Најмање три четвртине полуострва треба да су опкољене водом. Полуострво је само на једној стра-

ни састављено с копном. По свом положају, полуострва се деле на средоземна и ивична. Средоземна се пружају у средоземна мора, а ивична у ивична мора или океане. Средоземна су, например, Балканско и Апенинско, а ивична Бретанско и Нормандиско. По постанку, постоје такође две врсте полуострва. Једна су постепено одвојена од континента, а друга су стара острва која су

временом спојена с континентом. У полуострва постепено одвојена од копна спадају: Балканско Полуострво, Истра, Калабрија итд. Таква полуострва имају исту геолошку и орографску грађу с континентом од кога су одвојена. Полуострво постало од старих острва је Пелопонез, који је спојен с Балканским Полуострвом за време терцијера. Таква полуострва имају свој властити геолошки и орографски састав, који је различит од копна с којим су спојени. Највећа полуострва су: Арабија, Индокина, Индија, Лабрадор, Скандинавско Полуострво, Пиринејско Полуострво, Мала Азија и Балканско Полуострво.

Устанак Људевита Посавског против Франака почео је 819 и трајао пуне три године. Људевит је био хрватски кнез (810-823). Овај устанак највише се ширио поред Саве, Дунава и Драве. По својој замашности и снази, он је претстављао велику опасност за опстанак франачке власти на великом подручју између Дунава и Јадранског Мора. После пораза на Кути, непријатељ је три године узалудно упуштао своје одреде преко Италије, Корушке и Паноније. Тек у лето 822 године, велика франачка војска, помоћнута

међаом кнеза приморских Хрвата Борне, успела је да угуши устанак. У нашој историји, овај устанак представља први покушај шире сарадње наших племена.

Трој је грчка реч и значи слику у преносном значењу, то јест кад се место неке ствари износи њена слика. Главни тропи су: метафора, која казује преносење речи у друшчије њено значење. Ова се замена може чинити различито. Може телесни појам бити замењен такође телесним појмом (пролеће живота), или телесни духовним (сунце се рађа), или духовни телесним (стуб државе). — Персонификација је случај кад се људске особине дају стварима или природним појавама: сама књи га проговара. — Метонимија је случај кад се појмови замењују по неком знаку, духовном или телесном: сва нас Босна помирити неће (место: људи у свој Босни). — Синегдоха је замена, тј. кад стоје делови место целине: (хлеб, уместо храна), једнина место множине (у Лазе је силан Србаљ био), множина место једине (па одлете небу у висине). — Хипербола је преувеличавање: Сви ми да се у со прометнемо, не би Турком ручка осоленим.

Мекушци су животиње које имају једноставно тело, на коме нема чланака нити правих удова, а оно само је веома меко и нежно. На трбушној страни мекушци имају један

мишићни орган који им служи за кретање и који се зове сто пало. На левој страни имају један кожни набор, зван плашт, који прекрива органе за дисање (шкрге и плућа) и који обично лучи кречну љуштину. У мекушци спадају: пужеви, шкољке, главонози (сипа), итд. Пужеви и главонози имају главу која се јасно распознаје, а шкољке немају главе. Мекушци морају живети у води или на влажним местима, да би избегли велико испаравање тела.

НАЈВЕЋИ ОРАХ НА СВЕТУ

На Сејшелским Острвима, у Индиском Океану, расте једна врста палме чијем је ораћу потребно десет година да би узрео. Плод ове палме прави је цин међу орасима: дуг је 50 до 60 сантиметара, у обиму има читав метар, а тежак је 50 килограма. Разуме се да никоме не пада на ум да тресе с дрвета ове орахе.

ЧАСОВНИК СА СИЈАЛИЦОМ

Један швајцарски часовничар конструисао је сат нормалне величине и дебљине, с бројчаником који осветљава електрична струја. Сијалица, чији је век трајања 10.000 часова, дуга је три, а широка један милиметар. Ова најмања сијалица на свету добија електричну енергију од исто тако сићушне батерије, смештене у кутији часовника. Светлост је довољно јака да се лепо види не само бројчаник, већ и предмети којима се принесе, као што су, речимо, позоришни програм, кључаонца и слично.

ЛИТАР МЛЕКА СВАКОГ ДАНА

Према последњој статистици УНЕСКО-а, потрошња млека и млечних производа у Швајцарској износи 310 килограма по становнику годишње. Па ипак, Швајцарска се налази тек на другом месту, јер у Норвешкој та потрошња износи 340 килограма. Швајцарци више једу млечне производе, док у пијењу млека заузимају пето место на светској ранг-листи. У потрошњи меса (50 килограма по становнику годишње) ова земља је десета у свету.

ТЕПИХ ЗА КРАВЕ

Шведска индустрија гуме извела је на тржиште један нов производ — гумени асур са жлебовима, за штале. Краве стоје на овом меком, бешумном тепиху, чији је један крај благо нагнут према кориту, које се стално одржава чистим помоћу механичке справе за исплакивање.

ПРОНАЂЕНА НЕПОЗНАТА ГОЈИНА ЛИТОГРАФИЈА

У једној старој књизи за лепење исечака, у библиотеци универзитета Вестлејн, у Конектикету, пронађена је једна досад непозната литографија коју је Франциско Гоја израдио 1825 године. То је портрет Сипријена Гулона, који је први почео да израђује литографије, у Бордоу. Гулонов портрет је једна од 21 литографије колико их је Гоја укупно створио.

ЗЕЛЕНО ЖУМАНЦЕ

Један одгајивач живине из Алабаме изнео је на пијацу јаја која су споља бела као и сва друга кокошња, али кад их разбије човек се зачуди кад угледа жуманце неочекиване боје: црвене, зелене, плаве, сиве или црне. Да би добио ова необична јаја, одгајивач даје својим кокошкама храну с додатком неке специјалне боје. Међутим, потрошачи су показали врло слабо интересовање за овај његов производ.

ГРАДОВИ НА ВОДИ

У више европских градова уместо улица служе канали. Тако је Венеција подигнута на 118 малих острва која су међусобно повезана са 378 мостова. Гент, главни град белгиске провинције Источне Фландрије, лежи на 26 острва која везује 207 мостова, док је Амстердам изграђен на 96 острва и има 290 мостова.

СМИТ-НАРОД

Према подацима америчког Националног географског друштва, на сваких сто особа долази по једна с презименом Смит. Само администрација ратних ветерана имала је у то време на списку 13.000 чланова са именом Џон Смит.

300 МИЛИЈАРА ПОД МОРЕМ

Кад је Хари, уочи поласка на пут, хтео да осигура у Њујорку свој кофер, који иначе никад није испуштао из руке, чиновник осигуравајућег друштва поставио му је сасвим обично питање, као и толиким другим пре њега:

— Колика је вредност вашег кофера?
— Али, одговор није био нимало обичан:
— Саберите све злато, све драго камење, све племените метале који су истргнути из недара земље од давнина. Претворите то у доларе. Поделите са осам. Ето, толико вреди мој кофер!

Чиновник је помислио да има посла с лудаком и позвао је хитно директора...

СТАРЕ ХАРТИЈЕ НИСУ ЛАГАЛЕ

Међутим, Харијев одговор био је потпуно логичан. Осмина свих племенитих метала почива на морском дну, у иструлелим ковчезима, под дебелим слојем морских алги. Хари је посветио добар део живота прављењу инвентара морских бездани. Кофер који је желео да осигура садржавао је те хартије. А сваки листић обећавао је баснословно богатство.

Хари Ризенберг, поручник америчке морнарице, зарадио је милионе ронећи на свим морским ширинцама...

На једној конференцији, он је то објаснио на следећи начин:

— Број потопљених лађа у току векова је огроман. Већини је, на пример, непознато да је 300.000 бродова ишчезло само у току 17 века, а 200.000 у претходном столећу... Ја сам отворио по један досије за сваки од њих: положај у тренутку бродолома, грађа бродова, товар драгоцености, итд. Стигао сам чак и даље. За многе случајеве успео сам да одредим место где су се налазили ковчези са златом и другим вредним металима...

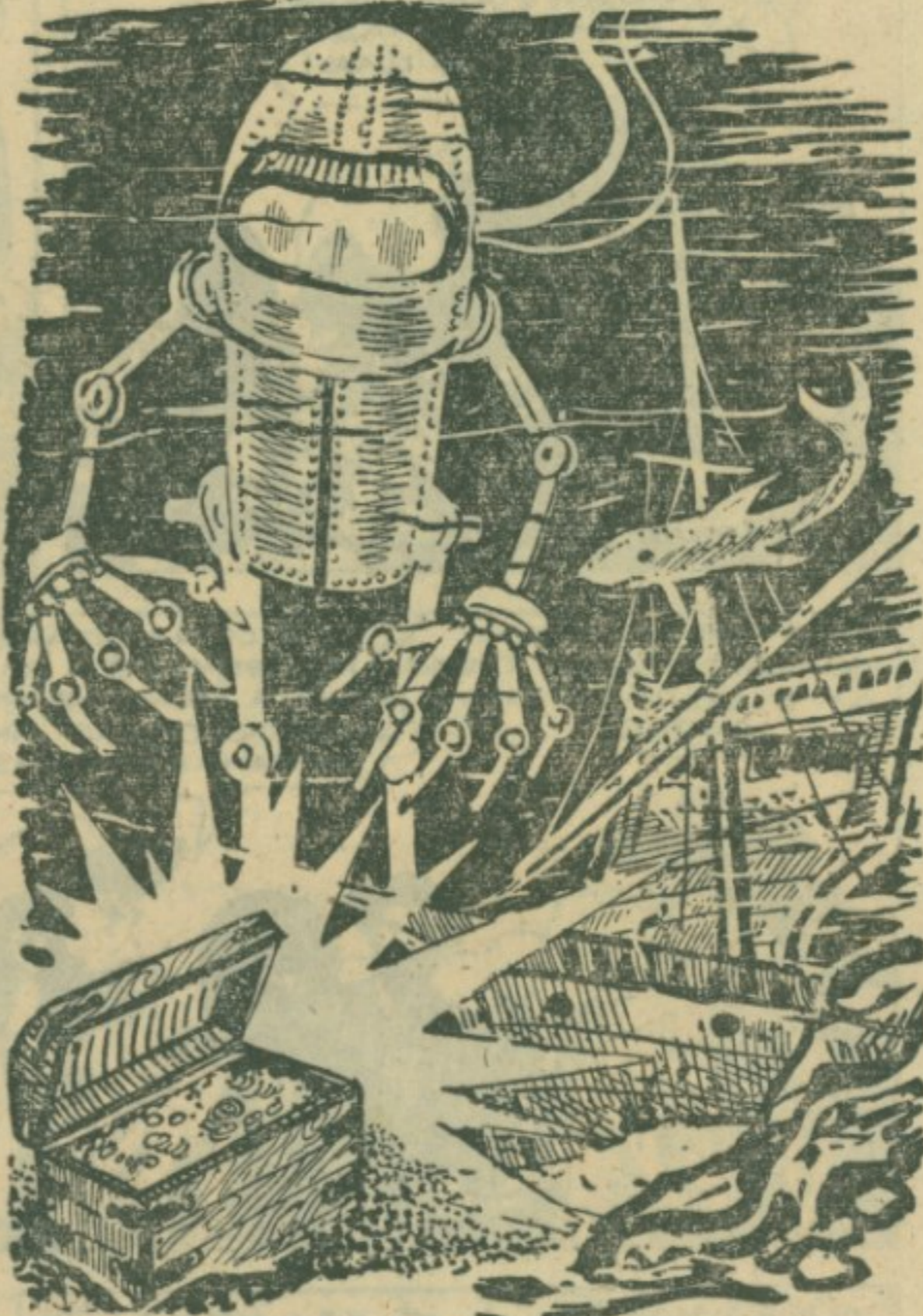
Ризенберг је до своје 25 године проводио читаве дане по библиотекама, чепајући по старим списима. Затим купује у Мијамију једну стару лађицу од 65 тона и дизел-мотор. Прве покушаје чини у водама Антила, Али, пријатељи који су му позајмили новац већ постају нестрпљиви.

Једно јутро лађица је упловила у Сигуена залив. Документи су говорили да су многобројне олупине разасуте свуда наоколо. Једна од њих, бри-

зезно кретала између њих, док су на паљуби проучаване карте и вршена многобројна премеравања. Касно после подне, направа за мерење дубине одједном је показала постојање неке неравнине на морском дну.

— Ту смо! — рекао је Хари. Док је он облачно своју гњурачку опрему, један од водича-урођеника упозорио га је: — Има много морских пасал Сачека!

Али, Харију се није чекало.

танска фрегата потопљена 1725 године, требало је да садржи приличну количину злата и сребра. Хари издаје наређење да се спусти сидро и хитро навлачи гњурачку опрему.

Старе хартије нису лагале. Брод је заиста био тамо. До душе, из олупине је извукао само остатке без вредности, али то је било охрабрење за будуће, плодносније потхвате.

ОСВЕТА НЕПРАВЕДНО КАЖЊЕНОГ РОБА

Два месеца касније, на пучини код Кубе, Хари Ризенберг рони на месту где би, према списима, требало да лежи олупина „Свете Пауле“. Ова шпанска галија напустила је Хавану са смером за Канарска Острва. На листи путника налазила су се имена неколицине шпанских велможа. Усред ноћи, тежки ударци секире одјекнули су бродом; један роб-Црнац кога је капетан неправедно ишибао решио је да из освете пробије бродско корито. Убразо је вода покуљала у унутрашњост брода. Настала је паника. Капетан је наредио да се спусте чамци и да се свом снагом завесла према Пунта л' Есте, остављајући лађу која је полако тонула. Приликом искрцавања, он је предао детаљну карту места на коме се несрећа догодила. Баш тај документ Хари је сад држао у руци.

Читавом ширином Пунта л' Есте посејани су опасни подводни гребени. Лађица се о-

— Не радите ништа пре но што дам сигнал, — рекао је својим људима. — У том случају, лагано ме подижите и оставите на површини, а ви се позабавите морским псима.

Одмах потом вода се склопила над њим. Тонуо је полако, док његове оловне ципеле нису дотакле подводну стену. На тој дубини могао је остати 30 минута. Опрезно се кретао дуж коралног зида, избегавајући наслага алги. Наједном, десно од себе, приметио је на великој дубини олупину „Свете Пауле“.

Гњурцу је требало четврт часа док је успео да продре у унутрашњост лађе. Пошто је наместио динамит, извукли су га на површину. Кратко време после експлозије, поново се спустио на морско дно, где му се указала сасвим друга слика. Предњи део лађе био је разнесен у комаде. Свуда је лежало разасуто ватрено оружје, стреле, комади бакра, топовска булад и други предмети. Газио је по њима док није дошао до једног сандука. Пошто га је пажљиво увео, дао је знак да га извуку на површину.

ТО ЈЕ БИО ПРВИ УСПЕХ

Цела посада искупила се око старог сандука изгриженог морском водом и ишараног шкољкама. Али, браве на њему биле су још јаке. Кад су одвалили поклопац, пред очима радозналих људи указали су се симетрични редови кожних

кесица прекривених ситним коралима. Дрхтавом руком Хари је отворио једну и њен садржај изручио себи на длан. Злато је блеснуло својим дубоким жућним сјајем.

То је био његов први успех. Ото је мору један делић његовог злата.

Кад се вратио у Њујорк, чуо је за неког инжењера који је конструисао робота способног да ради на дубини од 200 метара. Била је то гомила гвожђа и челика, тешка 1500 килограма. Робот је био тако направљен да је могао узети предмет величине металног новца, али исто тако и огроман сандук, пошто га претходно увеже ужајима. После неколико проба са овим роботом, Хари се одлучио да окуша срећу на месту где је потонула флота шпанског краља Филипа IV, која је носила огромне количине злата и других скупоцених метала. Сматрало се да се лађа налази на дубини од 45 метара.

Време је било лоше, али је Хари ипак одлучио да зарони. Сместио се у унутрашњост робота и наредио да га спуштају. После извесног времена, приметио је да тоне непредвиђеном брзином. Изједало му је да је пут много дужи него што је био прорачунао и покушао је да ступи у телефонску везу с лађом. Баш у том тренутку осетио је да је додирнуо дно.

С лађе није долазио никакав одговор. Упално је фарове и наставио да зове лађу. Најзад, до његових ушију допрло је слаб глас:

— Ви се налазите на дубини од 350 метара.

Помислио је да није добро чуо, па је затражио да му понове одговор. И опет је зачуо: „Ви се налазите на дубини од 350 метара“.

Требало је неколико часова док су Харија извукли из тешке ситуације.

ШРЕНКОВА ЈЕЛА

Камените стрмени, дубоке провалије, планински висови оковани вечним ледом и у том суровом пејзажу, као једини украс, високе тјаншинске јеле.

Шренкова јела, названа тако по имену руског научника Леополда фон Шренка, који их је открио, није могла да живи у узаним долинама Тјаншина, већ се пробила на висину, на светлост, на падине овог планинског ланца. Она се прилагодила суровој клими и расте на висинама на којима иначе, у Алпима на пример, лежи вечити снег.

Ово огромно дрвеће — високо 50 метара и с пречником од једног метра — претставља изврстан грађевински материјал, нарочито за грађење бродова. Но, то није једина добра страна Шренкове јеле. Њено дрво изванредно добро одражава звук, па зато од њега праве концертне клавире и пијанина, као и виолине, балалајке и остале жичане инструменте. Због ове особине, Шренкову јелу називају и „дрветом одјека“.

Шуме Шренкових јела изврсна су и сигурна заштита од снежних лавина и потока камења који се изненада сручују низ падине тјаншинских гора. Због тога је ово дрво стављено под заштиту и може се сести само с нарочитом дозволом.

ВИША ОД АЈФЕЛОВЕ КУЛЕ

Највиша конструкција на свету, телевизијска емисиона кула висока 490,73 метара, довршена је прошлог месеца у Розеволу, у Новом Мексику. Кула је монтирана од готових делова, од којих је сваки висок око девет метара. Она је у стању да издржи и најјаче ветрове, који у овој области дувају понекад брзином од 400 километара на час. Ради упоређења, наводимо да је њу јоршки облакодер Емпайр Стејт Билдинг висок 448,67 м, а Ајфелова кула 229,92 м.

НИЈЕ БЕТОВЕНОВА

Симфонију „Јена“, која је 1909 године пронађена у истомном немачком граду, није написао Бетовен, као што се то досад веровало. Амерички музиколог Робинс Ландон, вршећи истраживања у једном аустријском манастиру, утврдио је да је ово музичко дело уствари написао Фридрих Вит, немачки композитор из 19 века.

ШТА ЈЕ ТЕЖЕ?

Резултати мерења људске енергије, обављеног недавно помоћу једне нове направе, изненадили су и саме стручњаке. Показало се да домаћица док пегла кошуљу ради двапут напорније него човек који боји таваницу; да се подигне врећа од 22 килограма потребно је шест пута више енергије него за пеглање кошуље, али то ипак није ништа теже од једног јединог „сервирања“ тениске лопте!

ЦВЕЋЕ НА ГРЕНЛАНДУ

Већина људи замишља Гренланд као огромну задећену земљу у којој нема никаквог растлиња. Међутим, у најновијем извештају УНЕСКО-а, поред осталих података, изнета је и чињеница да на оном острву успева пет врста орхидеја и 485 врста другог цвећа.

ОБЛАК „ЛЕВАНТ“

Мада се облаци углавном стално крећу, има их који се редовно појављују над извесним областима и ту остају дуже време, тако да су добили и имена. Један од њих, на пример, с времена на време прекрива гибралтарску стену и често се не покрене пуних дванаест дана. Због тога што се тај облак формира од влажних ветрова који дувају са Источног Средоземља, он је познат под именом „Левант“.

ВАТРОСЛАВ ЈАГИЋ

Отац Ватрослава Јагића био је чизмарски мајстор. У Вараждину је дошао као дечак, да ту изучи занат. Напустио је своју родну кућу у селу Готаловцу — „Јагићев брег“, где је од старнице живела велика задруга Јагића, надалеко позната у Хрватском Загорју. После изученог заната и потребног „вандрокања“, постао је самосталан мајстор, предан и способан. „Смем се поносити њиме, — каже Ватрослав Јагић за свога оца, — јер је, што га ја памтим, уживао у Вараждину и надалеко и широко у околини велики углед као поштовања вредни грађанин, као поуздани мајстор, чија је роба била на гласу...“

ПРАТИЛАЦ ИЗ КЊИЖЕВНОГ ЦАРСТВА

Своје успомене Ватрослав Јагић писао је у дубокој старости. Он се с поштовањем сећа свог оца и каже да су му у раној младости најрадоснији тренуци били они кад би с њим, на којима пуних чизама, обилазио загорске вапашаре. Дечак је заволео дивне загорске пределе, радовао се ноћаву под шатром, коју је отац намештао на вапашарским утринама, и пажљиво слушао његове приче о старини рода Јагића, о људима и обичајима у загорском крају. „Никада у свом животу нисам писао песме ни на ком језику, — вели Јагић у својим успоменама — али ћу се оградити од мишљења као да нисам имао никаква песничког осећања у души. Само се то није излеало у стиховима, већ је налазило одзива у посматрању лепота природних, у миловању народних обичаја, у љубави према домовини, у којој овагда има много поезије, много романтике“.

Ватрослав Јагић родио се у Вараждину, 1838 године. Први учитељ била му је његова мајка. Она га је научила да чита, и кад је дечак пошао у основну школу могао је с поносом да одговори учитељу да већ зна сва слова. Поред мајке он је читао старе кајкавске књиге, које је она набављала из скромне библиотеке свога оца, такође занатлије. Тако се у дечку развила љубав према књизи и он је још као основац прочитао сву делницу библиотеку. Као већ славан научник, Јагић је чувао један део делнице библиотеке и у њој један оштећен примерак кајкавског превода Робинсона. „Он остаје у мојој библиотеци као најстарији пратилац мојег живота из књижевног царства све до моје смрти“. Тај Робинсон, оштећен, јер је једну целу зиму провео заборављен под снегом, потсећао је старог научника на дане његовог дечаштва, кад га је мајка, заједно с млабом браћом, уводила у царство књига.

Занимљиво је како је будући велики слависта први пут дошао у додир с ћирилицом, о којој је касније толико писао у својим научним расправама. У Вараждину — где је завршио четири разреда гимназије, увек као први њак у читавој школи — биле су у то време две српске трговачке куће; домаћи људи звали су их Грцима. Говорили се: иди Грку, купи то и то. Кад би са оцем ишао тамо, Јагић је увек пажљиво прислушкивао како трговац некако друкчије говори него што су говорили кајкавци

у Вараждину. „Ја сам се овом говору брзо привикао, те кад смо трговци звали Грком мени је по дечјој логици и његов језик био грчки. Знао сам дакле не само хрватски, већ и грчки“.

Ускоро је дечаку дошла до руке једна књижица у којој је нешто текста било отштампано и ћирилицом. Сам је научио ћирилицу и тада је осетио да оно што чита одговара језику којим говоре вараждински „Грци“. Сада је био „начисто“ да зна и грчко писмо и грчки језик и нимало се није бојао оног грчког језика који се предаје у загребачкој гимназији и за који сви ђаци говоре да је „страх и трепет“.

Тек у Загребу, у гимназији, Јагић је увидео своју заблуду. „Нећу да вам причам колико сам се упрепастио кад сам у грчкој граматизи, први пут угледао права грчка слова. Моје умислило знање није било дакле грчко већ српско, али зато ништа мање драго“. На часовима „илирског језика“ (хрватског) професор Вјекослав Бабукић (он је први почео да предаје хрватски језик за време Илирског покрета) читао је и тумачио својим ђацима дела Доситеја Обрадовића. „Наш учитељ Бабукић исправљао би Доситејев језик, објашњавао непознате нам црквено-словенске речи, и причао које што из живота Доситејева, што је нама било ново и увелике занимљиво. Овако ступиш из моје вараждинске кајкавштине првим кораком намах у српску литературу, иако сад већ нисам мешао грчки језик са српским“.

НАДА СЛАВИСТИЧКЕ НАУКЕ

Ватрославу је било тринаест година кад су родитељи решили да га пошаљу у Загреб, на даље школовање. На растанку се пролило много суза. Нарочито је мајци било тешко да се растане од свог најстаријег сина, али њена неизмерна жеља да он постане учен човек била је јача од туге.

Грчки језик доводио је Ва-

трослава до „тренутака слабости“ и он чак намисли да с једним својим другом побегне назад у Вараждин. Нека ситница омеда је план двојице „завереника“, па им не преостале друго него да зашну и савладају грчку граматизику. „Ја приоух озбиљно за науку, тако да сам већ крајем првог семестра био први њак у разре-

ду, исто тако и у другом семестру, те по тадашњем обичају као премију (награду) добих загребачко издање Гундулићевих дела...“ Ускоро је Јагић почео да чита Хомера на грчком оригиналу, а то је била, каже, и заслуга једног одличниг професора који је ђацима при читању Хомера ука-

зивао пажњу на српске народне песме, нарочито епске, на поједине сличности нашег народног стваралаштва с местима у Хомеровим делима. Прва већа српска књига што ју је Јагић прочитао био је „Краљ Дечански“, тада слављени епос Јована Суботића.

Кад је завршио загребачку гимназију, Ватрослав Јагић одлучи да у Бечу студира класичну филологију. Поред предмета из те области, слушао је и предавања Фране Миклошића, тада најпознатијег слависте и једног од оснивача славистичке науке. У Бечу се Ја-

литературу, да проучава наша стара књижевна дела, њихов језик — а своје интересовање проширио је на све словенске језике. У његовим научним радовима много му је помогло знање класичне филологије и санскрита; бавио се упоредном граматиком индоевропских језика и већ као млад студент у Бечу истакао се својим знањем.

После завршених студија, Јагић је добио место професора грчког и латинског језика у загребачкој гимназији. Имао је тада 22 године, а директор му је поверио највише разреде гимназије. „То је био за мене врло ласкав, али и тежак задатак“ — вели Јагић у својим успоменама, али он се већ у Бечу припремао за тај посао, тако да у Загреб није дошао неспреман. Ускоро се јављају и први његови научни радови из области историје српскохрватског језика и књижевности. Млади научник био је одмах запажен и ван граница своје земље. Он је успоставио научне и пријатељске везе с великим бројем слависта из свих европских земаља. Њега сматрају надом славистичке науке, који ће је прославити више него један од оних који су дотала на њој радили.

Млади Јагић постао је у Загребу личност око које се окупљају научници и књижевници; њега траже и посећују страни научници који долазе у Хрватску. Године 1864 у Загребу је почео да излази научни часопис „Књижевник“, претеча „Раду“ Југославенске академије. Један од покретача и уредника часописа био је Ватрослав Јагић. А кад је у Загребу основана Југославенска академија, Јагић је изабран за њеног правог члана. Имао је тада 28 година.

О ЊЕГА СЕ ОТИМАЈУ ЕВРОПСКИ УНИВЕРЗИТЕТИ

Српске културне и научне установе биле су међу првима које су у знак признања изабрале Јагића за свога члана. Он је био члан Српског научног друштва у Београду и Матице српске у Новом Саду. Један од најранијих Јагићевих пријатеља био је Стојан Новаковић, најславнији ученик Даничића. Њихово пријатељство потиче још из загребачких дана Јагићевих и трајало је све до Новаковићеве смрти, скоро

педесет година. Јагић је приказао Новаковићеву историју српске књижевности, а пре тога је Новаковић приказао једно Јагићево дело, Обојница су тада били млади, готово на почетку своје научне каријере. „Што сам ја говорио о вашој књизи с оноликим поштовањем, писао је Новаковић Јагићу 1867 године, то сам чинио што сам имао милу прилику да вам колико толико вратим дуг за науку који сам поштрапо и из те књиге и из осталих ваших чланака и послова. Што сте пак ви моју овако примилли, учинили сте ми неисказану љубав: ви сте кумовали моме делу и дали сте ми поверења и у научном свету и међу омладином. Учинивши то и мене сте сама укрепили у поуздању мојем да могу даље и слободније радити...“

Свог боравка у Загребу Ватрослав Јагић увек се радо сећао. Десет година што их је овде провео сматрао је најлепшим годинама свога живота: почетак научног рада, прва признања, прве везе с претставницима словенске науке широм света и, изнад свега, каже Јагић, дивно пријатељство и побратимство с Буром Даничићем, незаборавни дани заједно проведени, заједнички планови и заједничке наде. Доиста је то било велико и искрено пријатељство, којег се толико година касније Ватрослав Јагић сећао са сузама у очима... Угледајући се на свог пријатеља Даничића, Јагић је израдио докторску тезу и поднео је једном немачком универзитету, који ју је одмах прихватио. Његова теза, из области словенске науке, писана на немачком језику, убрзо је постала позната у научном свету и отворила му пут на стране универзитете.

Јагићев рад у Загребу био је у пуном замаху. Он је замислио да напише велику историју српске и хрватске књижевности, на тада модерним принципима, и да би скупио грађу за дубровачку књижевност провео је с Даничићем месец дана у Дубровнику. Међу издањима Југославенске академије, основао је и започео збирку „Стари писми хрватски“, а радио је и друге научне послове. Међутим, Јагић је пао у немилост тадашњих туђинских властодржаца у Хрватској. Био је записан у „прну књигу“ као сумњив. Властима је није свидео његов народњачки став; био им је сумњив због својих односа са словенским научницима и хтеле су да га уклоне из Загреба. Најпре је као професор гимназије био службено укорен — „порди претеране народне занесености и одатлег исходећег безобзирног поступања у приватном и јавном животу“. Положај у Загребу постајао му је све угроженiji, а како није хтео да се „поправи“ власти су га, јуна месеца 1870, отпустиле из службе.

Јагић се још годину дана задржао у Загребу, а тада је пошао на свој велики пут у туђину. Пријатељи су му помогли, те је добио у Одеси место редовног професора на универзитету. Тамо се није дуго задржао. Ускоро је позван у Берлин, где је на тамошњем универзитету постао први професор славистике, уствари оснивач славистичке катедре на том универзитету. И ту је Ватрослав Јагић срдечно и присто друговао с једним младим Србином, који ће се ускоро прославити у књижевности. Био је то Лаза Лазаревић, тада студент медицине. Ватрослав Јагић био је већ тада научник светског гласа и о њега су се отимали европски универзитети.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

ДИК-ДИК

Зоолошки врт у Брукфилду, у Илиноису, набавио је недавно афричку животињу звану дик-дик, најмању антилопу на свету. Она је висока свега 30 сантиметара, а тешка 1360 грама. Ова веома ретка врста антилопе први пут је сада доспела у један амерички зоолошки врт.

ПЛАНЕТЕ ВАН НАШЕГ СУНЧАНОГ СИСТЕМА

Да и ван нашег сунчаног система постоје планете које на свом путу круже око неког

„сунца“, сада је први пут могао да докаже амерички астроном Странд. Приликом испитивања звезде 61 у сазвезју Лабуда, он је открио планетарни сателит осам пута већи од наше највеће планете Јупитера; кружно путовање овог сателита траје 4,8 године. Да би ово откриће, Странд је направно око 17.000 снимка звезда и извршио преко 200.000 премеравања.

БУДАН „СТРАЖАР“

Апарат за управљање дигрованим пројектилима, постављен на 182 метра високом споменику Цирију Вашингтону, у Вашингтону, може да открије треперење ваздуха чак и ако неко телу уђе у његов приземни хол.

ПОСЛЕ ВЕКОВНОГ ЛЕЖАЊА...

Недалеко од пацифичког острва Питкерна, извађено је једно сидро које је било под водом све од 1790 године. Сидро је припадало чувеном броду „Баунти“, а бацила га је у

море његова посада кад се у заливу Баунти побунила против окрутног капетана Блаја.

РОБОТ-ВАТРОГАСАЦ

У држави Луизијани, у САД, увелико се практикује откривање шумских пожара помоћу нарочитих робота. Ови „чуварни“ шума су, уствари, обичне телевизиске камере смештене у куполи од плексигласа, која се налази на врху торња подигнутог на неком истакнутим месту у шуми. Камера се стално окреће и мотри на крошње дрвећа, баш као неки ватрогасац који би стајао на осматрачници. Штавише, она тај посао обавља неупоредиво боље од човека, јер је снабдевана телефото-сочивом, тако да може да види, речимо, краву на удаљености од преко пет километара, а у стању је да открије шумски пожар који је избио на даљини од преко 30 км. Стручњаци мисле да су три до четири телевизиске камере довољне за једну пространу шумску област.

МОЖЕ И БЕЗ УЛИЦЕ...

Данас је у највећим градовима на свету могуће да један човек проведе цео свој живот (наравно, теориски) а да уоп-

ште ни изиђе на улицу. Он може да живи у хотелу, да се храни по ресторанима, да купује у разним радњама и да ради у канцеларији користећи се, као превозним средством, подземном железницом која повезује све ове тачке.

САД МОГУ ИБИ КУЊИ! КАКО ДА ПРОДРЕМ УНУТРА КАД ЈЕ ОВА КУЊА САГРАЂЕНА КАО ТВРЂАВА!

НЕ ОТВАРАЈТЕ ВРАТА! ТО ЈЕ ВЕРОВАТНО ОПЕТ ВУКО!

О! ПА ТО ЈЕ ВУКО! СТВОРИТЕ МУ!

ВИСТЕ РЕКЛИ! БАШ СМО ДА БЕТЕ ДАНАС ПОШЛИ, ИВИ У ПОСЕТУ! КАД НАС БЕ ИЗВЕНАДИО У ЗАКУ! БЕ ИЗВЕНАДИО ТВОЈ ТАТА!

НАСТАВИТЕ СЕ

ЗАТРПАН ОСАМ ДАНА

Догађило се то јануара 1955, кад је Еверт Стенмарк био 25 година. Овај млади Швед живео је с мајком, братом и сестром у области полярног круга. Да би повећао скромне породичне приходе, имао је обичај да виси лови и продаје лагопеди, као снег бела птице које личе на лештарке. Лагопеди се хране лишћем малих бреза које расту разбачане на удаљеним падинама.

Мо је то вече требало да се нађе с двојицом другова. Они ће сигурно бити изменафени што га нема.

Да би утолио глад, он откиде батак од слеђеног лагопеди и поједе га. Укус не беше богата какав, али га је ипак оглодао до саме кости. Те ноћи је боље спавао, али је имао страшне снове.

део, биле су две блиставе звезде на небу. Значи, дан ће бити ведр и спасиоци ће сигурно стићи. Али, нико није дошао. Натерао је себе да поједе једног лагопеди. Био је исцрпен, укрупњених прстију, теко да је сат морао да живи је аубима. Изненада, он јасно чу узвике и трепут одговори, али опет све потону у тишину.

НАШАО СЕ У ПОТПУНОЈ ТАМИ

Тога јутра Стенмарк је на смучкама прешао 30 километара и стигао до колибе у којој је обично биваковао. Мислио је да у њој проведе петнаестак дана. Сутрадан, узору, бацио се на посао. Дан је био светао, без облака, али хладан. Газећи по снегу, који му је допирао до колена, обршао је седам замки, постављених прошле седмице, и нашао четири лагопеди.

Наједном, док је последњу птицу стављао у торбу, осетио је како се клиза низ падину, вучен снежном масом. После неколико метара пао је, заронивши лицем у снег. Нашао се у потпуној тами.

Покуша да се покрене. Без успеха. Само је брадом одгурнуо мало снега да би мрдао вилицама. Пошто је кисеоника било све мање, поче тешко да дише и — онесвести се. Кад је, после шест или седам сати, дошао себи, лежао је по трбушке. Његов дах био је отопио снег пред лицем, тако да је могао да дише.

Напрегао је све снаге, да се окрене, да се исправи, али је успео само да се замори. „Морам бити хладнокрван и чувати снагу!“ рекао је себи. Размишљајући о најмањем покрету пре но што би га учинио, почео је да буши „тунел“ до места на појасу где му је вирио нож. Ни сам није знао колико је то трајало, али га је најзад имао у руци. Пажљиво га је подигао изнад главе и стао да просеца компактну снежну масу. Наједном, до очини му је допрла слаба светлост. Али, не за дуго, јер је убрзо наступила ноћ. Тада је натужао капљачу од круна, лице прислонио на шакве заштићене рукавицама и — заспао.

У току ноћи будио се сваки час. За то време топлота његовог тела отопила је још снега и он, сантиметар по сантиметар, успео да протурку руку до руксака и да ослободи леба. На то је утрошио цео сат, али се труд исплатио. Проширио је горњи део свог затвора и државица га је напустила. Наместо воде „пиво“ је снег, али тек пошто се смлачи у устима.

СИГУЛА МУ ЈЕ МИСАО ДА СЕ САМ НЕЋЕ СПАСТИ

Цело по подне неуморно је секао снег да би ослободио непомичне ноге, али је успео једино да мало покрене бутине.

Најближа станица за указивање помоћи налазила се на 18 километара од тог места. Та-

У понедељак ујутру, трећег дана заточења, рупа је била мало већа. Доручковао је лагопедово месо, а онда је опет покушао да се извуче. Тек тада му сини мисао да се сам никад неће спасти. Та страшна мисао обузимала му је свест, иако је желео да је одагна.

Пошто је, после доста напора, сасвим ослободио ноге, он погледа увик. Мала, црна тачка, коју сада први пут угледа, привуче његову пажњу. Пружи руку навише и дохвати — сломљену граничку брезе. Али, то није била обична граничка, већ спасоносан зрачак наде у живот. Узе је у руку и проби мало удубљење изнад себе, али пажљиво, да је не би сломио. Гурну је још мало и одједном, свеж ваздух допре споља. Устрептала срца, он угледа комад плавог неба и неколико брезових грана како се клате на ветру.

Вративши граничку, извади из ње црвену биоскопску улазницу, веза је жицом с једне од својих замки и протурку кроз отвор. Да ли ће спасиоци угледати овај мајушни дознак једног очајника који чека? Мртав уморан, он завуче главу у топлу помрчину свог руксака и заспа.

У уторак откри под собом неколико свежих граничка, које одмах поједе. Први пут је угледао своје ноге и виде да му је десна смучка испод левог колена. Покушао је да једе лагопедово месо, али није могао. Све више је тонуо, тако да забодену заставицу сад није могао да дохвати. Ако застава падне, неће моћи да је подигне.

ДВЕ БЛИСТАВЕ ЗВЕЗДЕ НА НЕБУ

Шестог дана пробудио се у саму аору. Прво што је угле-

Страх га је све више хваћало. Снови су били све ужаснији. Требао је да прође неколико часова док донесе одлуку да извуче главу из руксака, да покрене руке и ноге. Бојао се да ће га снежна таваница затрпати чим се покрене. Најзад се обесанио...

Тех седмог дана, два ловца с којима је Стенмарк требало да се састане, зачубени што га нема, отишли су до колибе и угледа његову пушку и својиме прилагођене уза вад, али је нов снег био потпуно избрисао трагове смучки. Видели су остатке свежег усова, но он је био толико незнатан — мислили су они — да није могао да затрпа човека. Пошто су неко време обилазили око тог места и дозивали пријатеља, отишли су да пријаве његов нестанак.

Полиција је одмах послала патроле и један хеликоптер, но нико ништа није могао да открије.

У недељу, осмог дана, Кјед, Евертов рођени брат, стигао је с групом тражилаца до његове колибе. Потом је обршао све замке, а кад је дошао до последње сео је очајан и западио лулу. Зурно је безнадежно преда се, кад одједном, угледа у даљини нешто црвено. То је свакако неки осушени листић. Па ипак, да погледа... Била је то биоскопска карта везана жицом.

Спасиоци су се хитро дали на посао. Ашови су разгртали снег, узбуђење је било велико. Најзад, стигли су до онесвићеног човека. Радост је била неизмерна кад су установили да је у животу. Дошао је свести, али ноге су му биле премрзле. Однет је у болницу и живот му је спасен, али не и ногу.

ВЕРОВАЉИ

ВРАТАР КОЈИ ЈЕ ПОСТАО ВЛАДАР

Субха, дворски вратар у палати владара Јасалалака Тисе, из првог века наше ере, владао је шест година Целјоном захваљујући једној шали коју је вешто искористио. Наиме, Субха и његов владар били су веома слични и једног дана Јасалалака је, да би се нашао са својим дворанима, променио одело с вратарем и стао на његово место. Субха је искористио ту промену дужности и наредио да убију вратара. Војници су, и поред уверавања Јасалалаке да није стра жар, већ краљ, извршили наређење, а Субха је још шест година посла тога остао на престолу.

СНАГА УРАГАНА

Двадесетог априла 1956 године дувао је на Новом Зеланду незапамћен ураган. Силна урагана била је толико да је он с једне игра-

де у граду Рананги изгубио из крвине конструкција је на једној згради готово све гвоздена клинове, од којих су неки касније нађени чврсто забодени, као да су били чешћем заштитом, у телефонски стуб који се налази педесетак метара да леко од зграде.

КОРИСТАН ГРАД

У америчкој савезној држави Мисури постоји један град који се зове Јусфул. Преведено на наш језик, име овог града значи — користан.

СТЕНА-ЦИПЕЛА

На енглеском острву Ландију налази се једна вели-

ка, усамљена стена која потсећа на цинковску дубоку ципелу.

ПОПАЈ
TOM SIMS & ZABOLJ

ШТА? ПЕРА НЕ ДАТИ ПОМОГНЕ ДА ИЗРАДИШ ЗАДАТКЕ ИЗ РАКМА?
АХА! САМ СЕ ПОМУ-ДИО!!

КОЛИКО ЈА ЗНАМ, ПЕРА НЕМА ПОЈМА О АРИТМЕТИЦИ!
ИЗА ТОГА СЕ КИДЖЕ НЕШТО ДРУГО!!

ПОПАЈ ИМА 6 ЗАБУКА!! ЈАНА ИМА 7 ЗАБУКА!! КОЛИКО СВЕГА ЗАБУКА ИМАЈУ ЈОВА И ЈАНА??
ЗАБУКЕ СУ ФИНА СТВАР... НАРОЧИТО КАД СЕ ОМУШТЕ!!
ВЕА САМ ПОГЛЕДАО! У ОСТАВИ НЕМА НИЈЕДНЕ ЈЕДИНЕ!!

ЖОКА ЈЕ УПЕЦАО 3 РИБЕ, А РУКА 5 РИБА!
ОНА ЈЕ ИМАЛА ВИШЕ РИБЕ!!

ПРОБЛЕМ МОЖЕМО ДА РЕШИМО АМО ОДЕМО НА ПЕЦА-ГЊЕ!!
ТАМНО! ДА ТИ НИСИ ДЕВОЈЦИЦА... И МОЖДА НЕВЕМО НИШТА УПЕЦАТИ!!

КАД БИСМО ПОЗНАВАЛИ ТЕ ЛУДЕ ИЗ ПРОБЛЕМА, МОГЛИ БИСМО ТЕЛЕФОНОМ ДА ИХ ПИТАМО!!

МИКА ЈЕ ПОЗЕО ЈО КРУШАКА!! ЊЕГОВА СЕСТРА МИЦА ЈО ШЊИВА!
У НАШОЈ УЛИЦИ ЖИВИ ЈЕДАН МИКА, АЛ ЊЕГОВА СЕСТРА СЕ ЗОВЕ МАРА!!

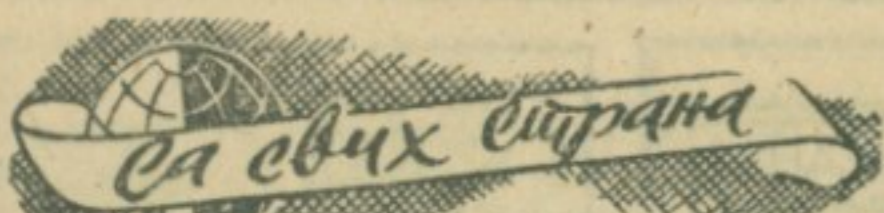
КАКО НАПРЕДУЈЕТЕ??
ПОЛАКО АЛИ СИГУРНО! ЗАСАД РАЗМИШЉАМО О НАЧИНУ НА КОЈИ ТРЕБА РЕШАВАТИ ЗАДАТКЕ!!

У ОВОМ ЗАДАТКУ О МИКИ И МИЦИ МОГЛИ БИСМО ДА КРУШКЕ И ШЊИВЕ ЗАМЕНИМО НЕКИМ ДРУГИМ!!
Онда ће-мо имати ТАМНО РЕШЕЊЕ!!

ХЕЈ! ЗАШТО НЕ РАДИТЕ ЗАДАТКЕ??
ПОПАЈУ ПРИЈАТЕЉУ... УВЕРАВАМ ТЕ ДА ИХ РАДИМО!!
ЈА КУ ПОПИТИ ДЕСЕТ ЛИМУНАДА... А ПЕРА

Људи са изванредним памћењем

- Енеј Сенека, отац познатог римског филозофа, могао је да понови 3.000 речи само ако их је једном чуо.
- Александар Македонски знао је по имену 20.000 својих ратника.
- Моцарт је све своје композиције имао напамет, а ако је у концертној сали чуо неки нов, туђ комад могао је одмах да га стави у ноте, без и најмање грешке.
- Терцила чешког композитора Дворжака била је прави феномен на пољу памћења. Кад је имала годину дана, певала је потпуно тачно све лакше народне песмице, а с две године умела је да интерпретира све чешке композиције свога оца.
- Кад је енглески научник Дарвин први пут дошао у Париз, прошао је с једним пријатељем кроз неку дугачку париску улицу, у којој су се ређале многе радње, кафана и други локали с разним фирмама. Дарвин је на крају улице поновно пријатељу текст свих натписа изнад радњи у тој улици. А било их је, с једне и друге стране, преко хиљаду!

ЧЕЛИЧНО ОСТРВО ОД 500 ТОНА

Уколико савремени човек све више извучи блага из утробе земље, толико су његови подухвати смелији. Скривена богатства су све ређа, па је зато потребно да се за њима трага на оним местима која су до недавно сматрана недоступним. Трагање за петролејом одвело је човека испод морског дна, далеко од обала континента. Вештачка острва подигнута у ту сврху у Мексиканском заливу и у близини Венеције више ником не изненађују.

Петролеј неће дуго остати једина сировина која се извучи испод мора. У Енглеској, Национални комитет за угаљ примио је пројект за израду челичног острва које ће се поставити на десет миља од обале у водама Северног Мора. Са острва ће се, испод морског дна, извучити камени угаљ, који треба да претставља накнаду за све слабији принос, готово већ исцрпљених, рудника у Дараму. Острво, тешко 500 тона, стајаће више стотина милиона франка. На њему ће становити 40 људи. Направе ће омогућити вађење руде са хиљаду метара дубине и земљи. Према мишљењу неких стручњака, резерве угља испод мора биће довољне за већи део енглеске потрошње у току наредних 200 година.

Идеја о путовању авионом преко полова све више обузима људе. Још мало па ће неко да постави питање: кад ће већ једном да прораде реторани на Северном и Јужном Полу за прекополарне путнике? Као што је познато, скандинавско ваздухопловно предузеће SAS отворило је прву поларну линију између Скандинавије и Северне Америке. А према мишљењу америчког ваздухопловца Херберта Вајтница, који се после

★ ★ ★
НУКЛЕАРНО ЗАГРЕВАЊЕ АЕРОДРОМА НА ЈУЖНОМ ПОЛУ

једномесечног боравка на Антарктику вратио у Њујорк, на Јужном Полу могућно је подићи један аеродром, и то недалеко од Росовог Мора, који не би стајао више од 150 милијарди франка. Као заштиту од велике хладноће, која поставља многобројне проблеме капетан Вајтниц предлаже атомско загревање. По његовом мишљењу, атомски реактори би могли да дају топлоту за загревање ваздушног пристаништа и свих научних база на овом ledenом континенту.

★ ★ ★
ПРВИ КИТ ЗАРОБЉЕНИК

Познати јавни акваријум „Морски свет Пацифика“, у САД, обогатио је своју ионако обимну збирку новим станацем — једним китом. То је први кит у свету који није донет на копно убијен, већ заробљен. Истина, кит није велики: мери свега 800 килограма. Ухваћен је на пучини западно од Калифорније, недалеко од острва Катилин. Да би га „спровели“ до обале, рибари су морали да га сместе у чамац од каучука и добро привезу. Кит се налази у једном мањем акваријуму, а ускоро ће га пребацили у „Морски свет Пацифика“, где ће се налазити и друштво с многим другим становницима мора, па и са чувеним ајкулама које скачу из воде и узимају храну из руке посетилаца.

★ ★ ★
ИЗОТОПИ ВЕШТАЧКИХ ЕЛЕМЕНАТА

Кад је велики руски хемичар Менделеев упознао свет са својим периодним системом елемената, он је одлучно изјавио да ће се празне рибрике у њему једног дана испуњити. Као што је познато, он је све тада познате елементе класификовао према атомској тежини, водећи рачуна о њиховим хемиским својствима. Научникова предвиђања заиста су се остварила. Људи су успели да произведу изотопе (којих нема у природи), на тај начин што су атомским честицама бомбардовали већ познате елементе.

Пре извесног времена на универзитету у Калифорнији, догодило се први пут у историји да су научници произвели изотопе једног елемента који је човек створио. То су ајштацијум 248, 249, 250, 251 и 252. Они су добијени бомбардовањем берклијума и калифорнијума, који су такође вештачки елементи.

Чему ће да служе изотопи ајштацијума? Практично, ничему. Теориски, врло много, јер ће повећати наше знање о атомима.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ЖИВА „УДИЦА“

Док већина морских становника гледа да се нађе што даље од ајкуле, једна риба је, напротив, тражи и стално је прати, тако да се ајкула не може ња ослободити баш и да хоће. То је риба уставица. У току дуге еволуције, њена пераја, управо део иза саме главе, добила су необичан облик: претворила су се у сисалку. Помоћу те сисалке, која има облик овалног диска, уставица се прилепи уз ајкулу или уз какву другу рибу, корњачу, па чак и уз неки брод. Али, најзад, тражи ајкулу, јер поред ње увек има довољно хране. Кад ајкула нападне жртву и почне да је раскида, уставица се одлепи од ње и хвата отпатке, а кад се засити поново се прилепи.

Сисалка код ове чудне рибе толико је снажна да кад се она једном закачи немогућно ју је одвојити. Урођеници искоришћују ово на тај начин што помоћу уставице лове корњаче. Они на дуг канап привезу за реп уставицу и баце је у воду где има корњача. Сисалка се одмах залепи за неку од њих, па ловац извуче напоље и рибу и корњачу. У Средњем веку, око ове рибе испредале су се читаве бајке. Говорило се, на пример да су оне у стању да зауставе брод. Уставица остаје стално уз свог домаћина, па ипак не дели с њим и добро и зло. Јер, чим ајкула буде ухваћена и повучена на површину, уставица је напушта и тражи другу.

ОПСЕРВАТОРИЈА ЗА НАУЧНИКЕ ЦЕЛОГ СВЕТА

Један познати амерички астроном са универзитета у Индијани залаже се за подизање велике опсерваторије на јужној земљиној хемисфери. Додуше, тамо већ постоји знатан број опсерваторија, али све су оне мале, док би постојање једне велике било необично важно за проучавање Млечног пута, јер се његов најзначајнији део може видети само с јужне земљине половине. Поред тога, с ње би се могле посматрати две

велике маглине, од којих једна садржи око 1000 звезда које су 15.000 пута јаче од Сунца. Ово би била међународна опсерваторија, с које би научници целог света могли да проучавају небеске појаве.

УВЕК СУВИ ЗИДОВИ

Др М. Јелинек, лабораториски стручњак једног америчког предузећа, открио је недавно начин да зидови аграда увек остану суви. Реч је, у ствари, о премазивању зидова силиконом. Овакви зидови и даље остају порозни, тј. могу да „дишу“, али силиконски слој спречава да влага продре у њихову унутрашњост. Волена пара задржава се на овом заштитном слоју и клизи с њега у виду капљица.

ЗА ОТКЛАЊАЊЕ БОЛОВА

Синтезом већ познатих наркотика, у Америци је добијено једно ново средство за отклањање болова — амлеридин. Испробано на преко 600 пацијената, оно је показало одлично дејство, поготову стога што не изазива непријатне реакције, као што су: тешко дисање, повраћање, свирење крвног притиска, итд. Може се давати инјекцијама или кроз уста. У овом другом случају је нарочито ефикасно. Засај је у употреби само на клиникама, али ће се идуће године пусти у продају, под именом леритин.

НОВА МАГНЕЗИЈУМОВА ЛЕГУРА

Нова легура магнезијума, за коју стручњаци сматрају да ће омогућити напредак у изради авиона и ракета, пронађена је у Америци. Наиме, за време проба показало се да ова легура може да издржи високе температуре а да притом не изгуби своју отпорност, што значи да је боља од досадашњих легура алуминијума и магнезијума. На температури од близу 380 Целзијевих степена легура је задржала све своје особине.

ЗАШТИТА ОД „НЕРВНИХ“ ГАСОВА

Кад би нека земља била нападнута „нервним“ гасовима људи би имали само неколико минута времена да се спасу од нечега што се не може ни видети, ни на који други начин осетити. Као што је ивидно становништво готово немоћно у погледу заштите од водоничне бомбе, тако би исто било немоћно и пред овим ратним средством. За време Другог светског рата Немци су начинили три снажна гаса ове врсте, а од тога доба и неке друге земље наставиле су испитивања у истом правцу.

„Нервни“ гасови су без боје укуса и мириса и у стању су да за неколико минута потпуно здраву особу доведу до страховитих грчева, који се брзо завршавају смрћу. Они продире и кроз кожу и преко органа за дисање, а смртоносни су и у савим малој количини. Једини сигуран лек је атропин, који се мора непосредно после напада, у већој количини, убризгати у тело. Каткад помаже и вештачко дисање.

РАТ ПРОТИВ ЛОКВАЊА

Становници Белгиског Конга утрошили су више од пола милијарде динара, створили читаву једну малу војску и опремили флотилу од 500 бродова не би ли најзад, једном за свагда, уништили свог љутог непријатеља — бели локвањ.

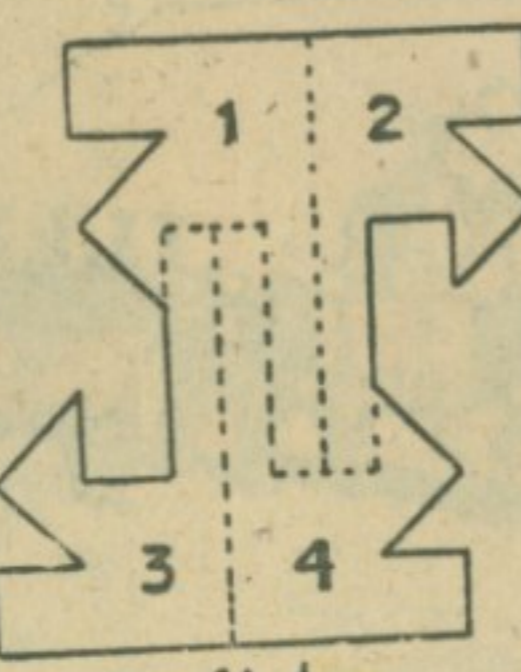
Река Конго буквално је обраста локвањем, чије дуго корење, на многим местима густо обједино и испреплетано, ствара читаво острва, ометајући саобраћај овим великим воденим путем. Дану и ноћу ради се на чупању локвања, метар по метар. Створена је чак и нарочита „цветна полиција“, са задатком да спречава сваку куповину, продају или гајење ове биљке по домовима. Љубав према дивном воденом цвету мора уступити пред животним интересима народне привреде.

Међутим, овај „ратни напор“ дао је досад само мршаве резултате.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

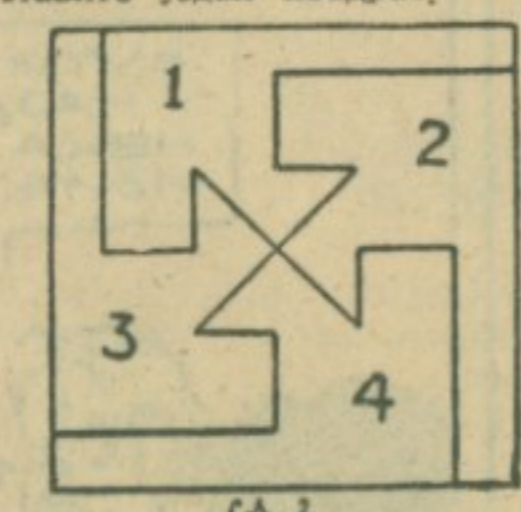
Квадрат од четири дела

Прецртајте слику 1, па је исеците по тачкастим линијама. Добитете четири дела.

СЛ 1

Од вас се сада тражи да од та четири дела, која морају бити прецизно исечена, направите један квадрат.

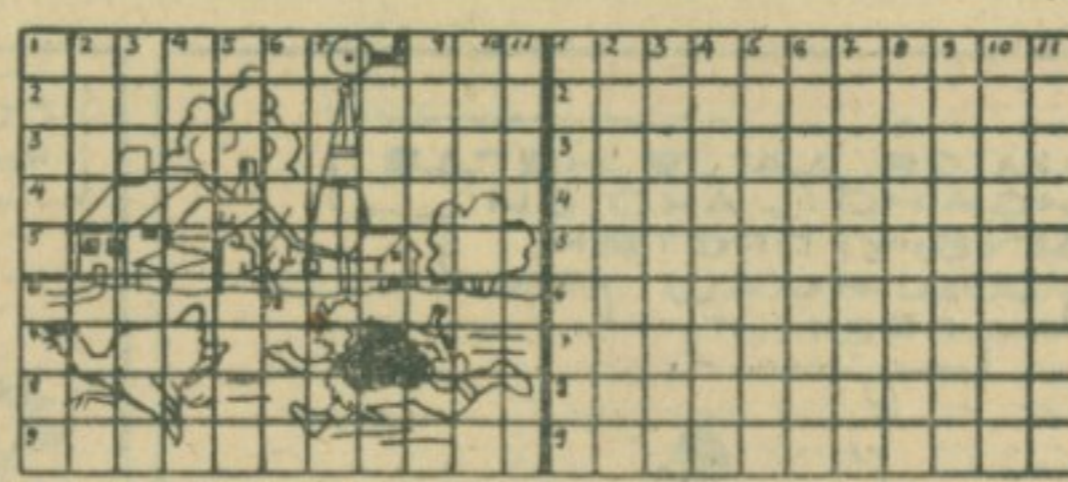

СЛ 2

Задатак је прилично тежак, па вам зато, на слици 2, дајемо решење.

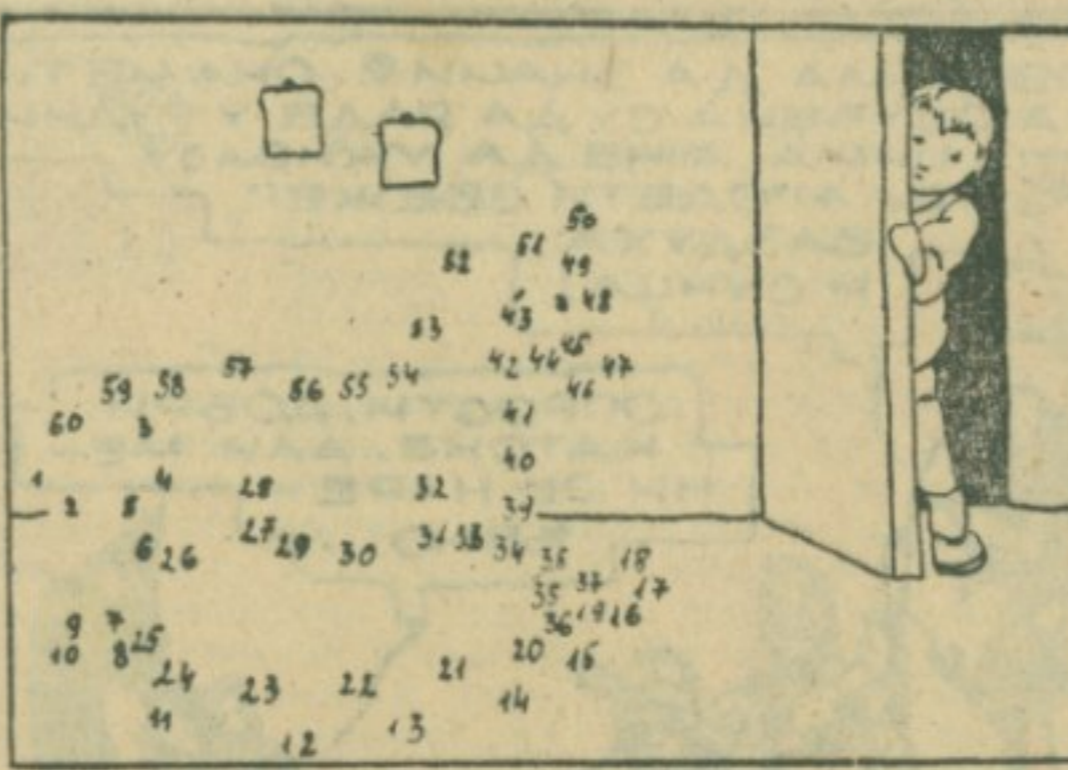
Свако може бити цртач

Да бисте добили цртеж који видите на левој половини наше слике — и то увеличан

— не морате бити неки сјајан цртач, већ вам у овом случају педантност и стрпљење могу надокнадити недостатак талента. Да бисте то постигли, овај (и ма који други) цртеж треба да поделите на квадратиће, а затим на другој хартији нацртајте исти толики број квадрата, само већих. После тога, у сваки одговарајући квадрат уцртајте оно што се

Од тачке до тачке

Мика је добио нову играчку, велику и лепу. Кад је отворио грата, она се нашла пред њим. Да ли знате какву је играчку добио Мика? Ако желите одговор на ово питање, онда добро зашљепите црном оловком саставите све бројеве на нашој слици, и то редом од 1 до 60.

... експресне поштом постојале су и у старом Египту, а разносили су их јахачи на камилама. Највећ је чак и један лист из свеске која потиче из 255 године пре наше ере, а служила је за уписивање пријема и одашиљача хитних писама. Из овог листа се види да је експресна пошта одашиљана два пута дневно.

... једна врста врапца, која живи искључиво у Енглеској па се због тога зове енглески врапца, има кљун дугачак шест сантиметара.

... на Филипинским Острвима деца почињу да пуше већ од своје друге године. Забрана пушења деци испод 12 година, коју је влада донела још пре три деценије, није до данас имала много успеха.

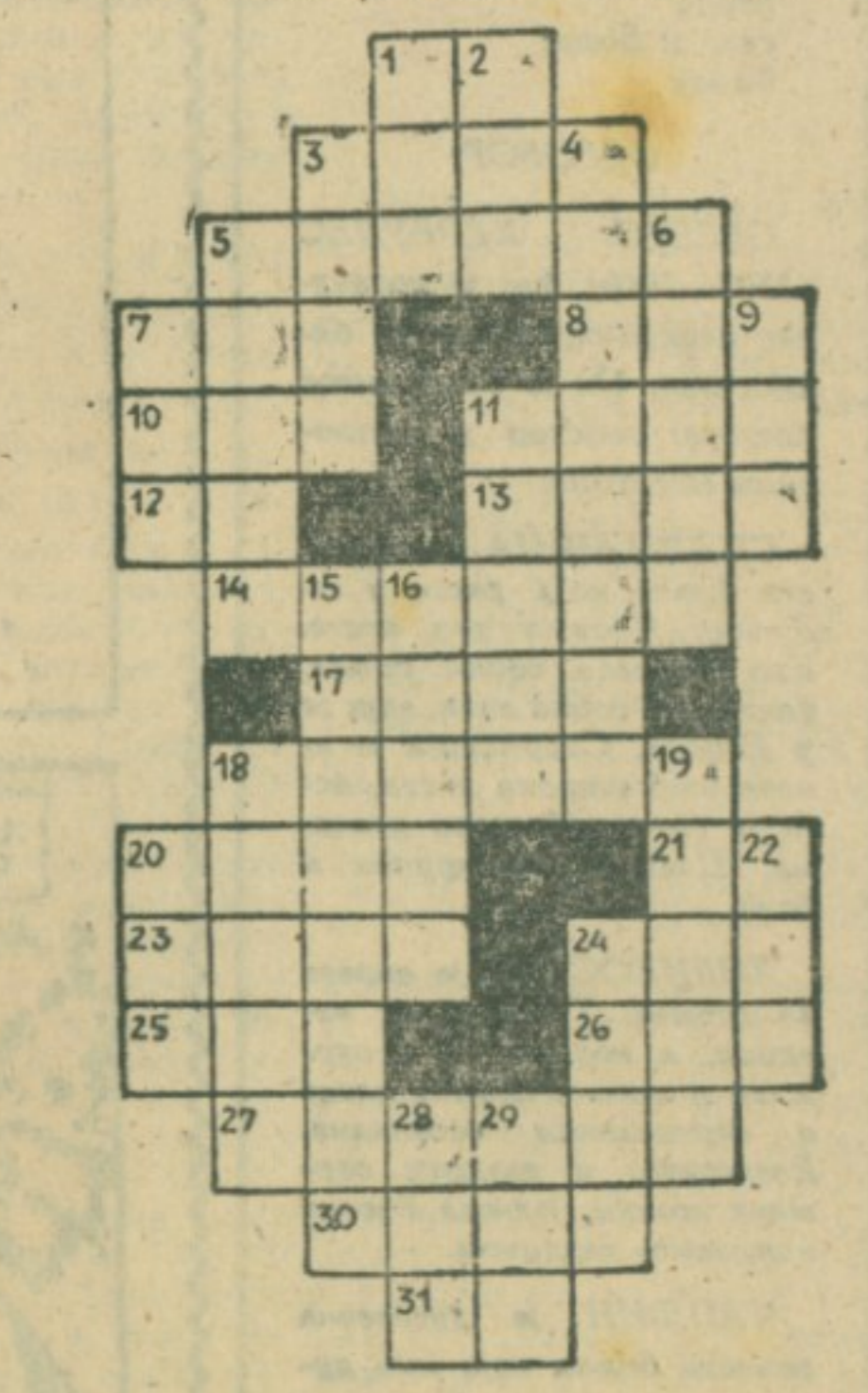
... у Финској, „земљи са сто хиљада језера“, како је називају, број језера не износи баш сто хиљада, али их, у сваком случају, има веома много. Рачуна се да у Финској има око 40.000 језера.

... кад би се сав рад који срце изврши у току човечијег живота могао наједном искористити, добила би се енергија довољна да највећи бојни брод подигне за 4,25 метра изнад површине мора.

Водоравно: 1) инјекцијали српског приповедача (1838—1906); 2) град у Француској; 3) јунак познатог Гетеовог романа; 4) једна европска новчана јединица; 5) писатор за затварање ошата; 6) инсект; 7) врста индијанског оружја; 8) инјекцијали аутора комедије „Пут око света“; 9) покрајина у Азији; 10) једна руда; 11) јунак Вергилијевог епоса „Енеида“; 12) врста бубе; 13) ратни добитак; 14) слово латинице; 15) део чизме; 16) смучарски реквизит; 17) други; 18) спортска екипа; 19) безбојна, лако испарљива течност; 20) египатско божанство (мит.); 21) разум.

Усправно: 1) млечни производ; 2) израз у тенису; 3) врста камиле; 4) један цвет; 5) богиња пролећа у словенској митологији; 6) један жолтач; 7) ударак у тенису; 8) оквир; 9) врста лозоричне игре; 10) животиња из породице глодара; 11) град у Румунији; 12) атмосферски талог; 13) врста дуката; 14) домаћа животиња (множ.); 15) једна европска престоница; 16) место у близини Дубровника познато по својим скалама; 17) птица тркачица; 18) свеска, књига.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) Ина; 2) скиф; 3) ананас; 4) Иво; 5) кат; 6) Раб; 7) пумпа; 8) ин; 9) слод; 10) стрета; 11) Раб; 12) субота; 13) Беба; 14) (ота) бене; 15) ерад; 16) УДА; 17) јад; 18) Грк; 19) тундра; 20) рани; 21) Шо.
Усправно: 1) Ика; 2) Нин; 3) сноб; 4) факултет; 5) аванс; 6) Самос; 7) Ири; 8) тај; 9) псео; 10) „Трубадур“; 11) Рабар; 12) Серет; 13) Андра; 14) Беј; 15) Бак; 16) Угри; 17) наш; 18) дно.

САД МУ ЈЕ ЛАСШЕ

Хорације: Да ти се позовем! Утрог ме је под зубним ласкара чинило једно орло пријатно изненађење.
Белка: Збиља? А како?
Хорације: Кад сам ушле у ординацију, узео сам ласкара на столицу, а негов помоћник води му зуб!

ЛАСКАВА ПРИМЕДБА

— Да ми бријаче тече влатко! — пита једног муштерију Пера Ждера, који од пре неких времена ради као помоћник у једној бријачници.
— Бријаче? Да то нисте сами поменили, никад не бих ни помислио да ми бријач додирије лице.
— О, ви ми ласкате, — бранио се Пера.
— Не, — прекиде га муштерија. — Мислио сам да у руци имате турпију!

УВРЕДА

— Немој се првадати! — виче на Шилу негов познаница. — Синоћ сам те видео како шеташ с другом девојком!
— Сај ми је јасно да ме упозите не волши, — уверено ће Шила. — Више верујеш својим очима него — мени!

Који је ОДГОВОР ишана

- СЕГЕРС** је: нови елемент град у Немачкој уметник спортски термин
- СПАРМАНИЈА** је: византиско утврђење биљка митолошко биће ветар на Јонском Мору
- ХЕЛИКОСТАТ** је: стари врчки песник справа пристаниште у Малој Азији медицински термин
- ЧАПЉИН** је: врста зрожђа птица село у Босни биљка

ОДГОВОР:

СЕГЕРС ХЕРКУЛЕС (1590—1640) био је холандски сликар-пејзажист и бакорезац. Он је Рембрантов претеча; мајстор у светлосним ефектима.
СПАРМАНИЈА је дрвенаста биљка која расте у Африци. Постоје три врсте. Као украсна собна биљка, такозвана собна липа, гаји се у Европи. Спарманија је иначе шиб широка листа, који је тусто обрвасто длакава. Цветови су крупни и бели.
ХЕЛИКОСТАТ је справа за летње. Тежа је од ваздуха, а подиже се и одржава у висини помоћу елисе и вертикалним осовинама. Равнотежу у ваздуху одржава помоћу једног балона напуњеног ваздухом.
ЧАПЉИН је дуговечна велеста биљка која има дрвљасте кртола. Пореклом је из средоземне области. Расте на брдским и планинским сувелима. Чапљина има и у јужним и југозападним пределима наше земље.

Гуцетоловине **Малог Цоннија** Морнара **ТОМА ТРАУТА** и **КНЕЗА ШАНГ-ЛИНА!**

НАСТАВИЊЕ СЕ